

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**
Број: 4/0-03-206/2016-18
Датум: 20.04.2016. године
Београд

Савет Комисије за заштиту конкуренције на основу члана 22. став 2. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13), члана 192. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97, 31/01 и „Службени гласник РС“ бр. 30/2010) и члана 2. став 1. тачка 2. Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 49/2011), решавајући по захтеву друштва Heineken Srbija d.o.o, са регистрованим седиштем на адреси Железничка бр. 2, Зајечар и Coca-Cola Hellenic Bottling Company-Srbija Industrija bezalkoholnih pića d.o.o, са регистрованим седиштем на адреси Батајнички друм 14-16, Београд, а преко пуномоћника, [...] из Адвокатско ортачког друштва [...], из Београда, ул. [...], за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране, на 64. седници одржаној дана 20.04.2016. године, доноси

РЕШЕЊЕ¹

I ИЗУЗИМА СЕ ОД ЗАБРАНЕ рестриктивни споразум – Уговор о ексклузивној дистрибуцији са свим припадајућим прилозима, који су 12.02.2016. године закључили друштво Heineken Srbija d.o.o, са регистрованим седиштем на адреси Железничка бр. 2, Зајечар, као снабдевач и друштво Coca-Cola Hellenic Bottling Company-Srbija Industrija bezalkoholnih pića d.o.o, са регистрованим седиштем на адреси Батајнички друм 14-16, Београд, као дистрибутер, заведен под бројем 73/HEI-BUD од 17.02.2016. године код друштва Heineken Srbija d.o.o. и под бројем 191 од 18.02.2016. године код друштва Coca-Cola Hellenic Bottling Company-Srbija Industrija bezalkoholnih pića d.o.o.

II ОДРЕЂУЈЕ СЕ ПЕРИОД појединачног изузећа од забране рестриктивног споразума из става I диспозитива овог Решења у трајању од 3 (три) године од дана ступања на снагу Уговора о ексклузивној дистрибуцији.

III УТВРЂУЈЕ СЕ ОБАВЕЗА и НАЛАЖЕ СЕ подносиоцима захтева да на име накнаде за издавање овог решења уплате износ од 1.200,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије важећем на дан уплате, на рачун Комисије за заштиту

¹ Акт садржи заштићене податке. Заштићени подаци приказани су ознаком [...] или у распону који Комисија сматра одговарајућим начином заштите

конкуренције бр. 840-0000000880668-16 отворен код Управе за трезор, са позивом на број 4/0-03-206/2016, у року од седам дана од дана пријема овог решења.

Образложење

Комисији за заштиту конкуренције (у даљем тексту Комисија) дана 19.02.2016. године достављен је Захтев за појединачно изузеће од забране Уговора о ексклузивној дистрибуцији, са припадајућим прилозима, који је закључен 12.02.2016. године (у даљем тексту: Уговор) између друштва Heineken Србија d.o.o, са регистрованим седиштем на адреси Железничка бр. 2, Зајечар, као снабдевача (у даљем тексту: Beer Co) и друштва Coca-Cola Hellenic Bottling Company-Sрбија Industriја bezalkoholnih pića d.o.o, са регистрованим седиштем на адреси Батајнички друм 14-16, Београд, као дистрибутера (у даљем тексту: Drink Co), заједно у даљем тексту означени као: подносиоци Захтева, а преко пуномоћника, [...] из Адвокатског ортачког друштва [...], из Београда, ул. [...] (у даљем тексту: пуномоћник).

Предмет Захтева за појединачно изузеће

Захтев за појединачно изузеће од забране рестриктивног споразума (у даљем тексту: Захтев) поднет је на основу члана 12, а у вези са чланом 11. Закона о заштити конкуренције (Службени гласник РС, бр. 51/2009 и 95/2013, у даљем тексту: Закон), а према Уредби и садржини Захтева за појединачно изузеће од забране (Службени гласник РС, бр. 107/2009).

Захтевом се тражи појединачно изузеће од забране Уговора који је закључен у циљу именовања друштва Drink Co за ексклузивног дистрибутера на територији Републике Србије, [...], друштва Beer Co, за производе, пиво и сајдер, које производи друштво Beer Co, а који, по својој природи и према одредбама о ексклузивној дистрибуцији, ексклузивној куповини, забрани конкурисања и забрани активне продаје, представља рестриктивни споразум.

Подносиоци захтева затражили су појединачно изузеће Уговора од забране на период од 3 година од дана његовог ступања на снагу.

Странке у поступку:

1. Друштво са ограниченом одговорношћу „Heineken Србија d.o.o. Зајечар“, са регистрованим седиштем на адреси Железничка бр. 2, Зајечар.

Beer Co је као друштво са ограниченом одговорношћу регистровано у Агенцији за привредне регистре под матичним бројем 20309288, чији је статус: активно привредно друштво. Ово друштво је основано 17.07.2007. године, кад је и регистровано у АПР. Регистрована претежна делатност овог друштва је - производња пива, делатност регистрована под шифром 1105. Ово друштво је у 100% власништву друштва Heineken International B.V, из Холандије.

Портфолио друштва Beer Co чине пива: Heineken, Sol, Amstel Premium Pilsener, Weifert, Зајечарско, Зајечарско Crно, PilsPlus, Лашко, Master i MB Pils и сајдер Strongbow.

2. Друштво са ограниченом одговорношћу „Coca-Cola Hellenic Bottling Company-Sрбија Industriја bezalkoholnih pića d.o.o.“, са регистрованим седиштем на адреси Батајнички друм 14-16, Београд.

Drink Co је као друштво са ограниченом одговорношћу регистровано у Агенцији за привредне регистре под матичним бројем 07462905, чији је статус: активно привредно друштво. Ово друштво је основано 16.08.1991. године, а регистрација је у АПР извршена 22.08.2005. године. Регистрована претежна делатност овог друштва је - производња освежавајућих пића, минералне воде и остале флаширане воде, делатност регистрована под шифром 1107. Ово друштво је у 100% власништву друштва СС Beverages Holdings II B.V. из Холандије.

Drink Co се бави производњом, продајом и дистрибуцијом широког асортимана пића и у својој понуди има газирана безалкохолна пића, негазиране сокове, воду, енергетска и спортска пића, ледени чај, пиво и алкохолна пића.

Релевантно тржиште

Чланом 6. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 95/13 - у даљем тексту: Закон) прописано је да је релевантно тржиште у смислу овог закона тржиште које обухвата релевантно тржиште производа на релевантном географском тржишту. Уредбом о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Службени гласник РС“, бр. 89/2009), ближе су одређени критеријуми за дефинисање релевантног тржишта производа и релевантног географског тржишта.

Приликом дефинисања релевантног тржишта производа Комисија је узела у обзир следеће чињенице:

Подносиоци Захтева су дефинисали релевантно тржишта производа на коме је присутно друштво Beer Co као тржиште:

- a) производње и снабдевања пивом, и
- b) производње и снабдевања сајдером

У Захтеву је прецизирано да се под снабдевањем подразумева пласман производа из сопствене производње велепродавцу ради даље дистрибуције.

Овакву дефиницију релевантног тржишта производа подносиоци Захтева су образложили наводима да је Европска Комисија у својим одлукама закључила да су пиво и сајдер, због разлике у алкохолном својству, процесу производње, укусу и цени два посебна релевантна тржишта. У Захтеву је наведено и да је могуће даље сегментирање релевантног тржишта производње пива на одређене врсте пива (нпр. стандарда и премиум лагер пива) али да тржиште Србије још увек није сазрело за овакву врсту сегментације. Изнето је да је и Комисија у поступцима оцене концентрација заузела став да тржиште производње и снабдевања пивом чини јединствено тржиште и да даља сегментација наведеног тржишта на одређене врсте пива као што су стандардна и премиум лагер пива није потребна.

Као релевантно тржишта производа на којима је активно друштво Drink Co дефинисана су:

- a) производња и снабдевање газираним и негазираним безалкохолним пићима;
- b) производња и снабдевање флашираном водом;
- c) велепродаја газираних и негазираних безалкохолних пића;
- d) велепродаја јаких алкохолних пића;
- e) велепродаја пива (на основу уговорног односа са друштвом Beer Co);

f) велепродаја сајдера (на основу уговорног односа са друштвом Beer Co).

Узимајући у обзир да су подносиоци Захтева активни на целокупној националној територији у Захтеву је као релевантно географско тржиште дефинисана територија Републике Србије.

Узимајући у обзир оцене и ставове Комисије за заштиту конкуренције изнете у раније донетим одлукама, податке којима Комисија располаже, имајући у виду предмет и циљ Уговора, уговорну дефиницију „производа“ који су предмет дистрибуције, ценећи све наводе из предметног Захтева, као и чињеницу да су услови конкуренције у пружању предметне услуге која је одређена као релевантно тржиште производа исти или слични на целој националној територији, Комисија је релевантно тржиште дефинисала као тржиште производње и дистрибуције пива и сајдера на територији Републике Србије. За потребе оцене дозвољености предметног Уговора није била потребна даља сегментација релевантног тржишта на тржиште пива и тржиште сајдера, узимајући у обзир да се сама дистрибуција ова два производа битно не разликује, да Уговор не прави разлику између ова два производа нити у начину њихове дистрибуције, а нарочито што налази Комисије не би били другачији уколико се ова два тржишта посматрају одвојено. Из истих разлога Комисија сматра да нема потребе за даљом поделом тржишта производње и дистрибуције пива по критеријумима укуса и квалитета пива, као ни по месту конзумације производа (у трговини или ван ње).

На овако дефинисаном тржишту, према наводима из Захтева, не постоје значајне правне и друге препреке за улазак на тржиште, с обзиром да нису потребне лиценце, увоз пива и сајдера је значајно либерализован и трошкови започињања и преласка осталих дистрибутера на дистрибуцију посматраних производа не изискује значајна улагања. Износи се мишљење да значајних баријера за улазак на релевантно тржиште нема, те да сви учесници на тржиштима велепродаје пива и сајдера, као и тржиштима њихове производње, снабдевања и малопродаје, имају неограничену могућност избора добављача и корисника. Комисија је прихватила изнете наводе.

Тржишни удели уговорних страна

Подносиоци Захтева су друштва активна на вертикално повезаним тржиштима.

Према наводима из Захтева, а на основу истраживања *Canadean* за 2014. годину, на тржишту производње и снабдевања пива конкуренти друштва Beer Co и њихови тржишни удели су:

- Апатинска пивара (30-40%),
- Carlsberg (20-30%),
- БИП Београд (10-5%),
- Пивара Ваљево (10-5%),
- Остали (10-5%).

На основу наведених података удео друштва Heineken на посматраном тржишту је 20-30%.

На тржишту производње и снабдевања сајдером, а на основу истраживања *Nielsen* у 2015. години, конкуренти Beer Co и њихови тржишни удели су:

- Carlsberg (70-80%),
- Carling (10-20%).

На основу наведених података удео друштва Heineken на посматраном тржишту је /5-10/%.

Узимајући у обзир да је друштво Drink Co ексклузивни дистрибутер друштва Beer Co од 2008. године, односно с обзиром да Drink Co дистрибуира само пивске производе друштва Beer Co, удео овог друштва на тржишту дистрибуције предметних производа се изједначава са уделом друштва Beer Co у њиховој понуди.

Подносиоци Захтева истичу да на овако дефинисаном тржишту конкуренти друштва Beer Co углавном пласирају своје производе преко више дистрибутера.

У циљу провере изнетих навода Комисија за заштиту конкуренције је прикупљала податке и документацију од највећих учесника активних на тржишту производње и дистрибуције пива и сајдера на територији Републике Србије. На основу обрађених података следи да је процена тржишних удела дата у Захтеву, а по критеријуму обима продаје пива, реална и прихватљива за Комисију. Комисија је такође приликом оцене достављених података узела у обзир и налазе до којих је дошла у поступку процене концентрације која настаје стицањем непосредне контроле друштва „Heineken International B.V.“ из Холандије над акционарским друштвом „Pivovarna Laško“ d.d. из Словеније, односно у својој одлуци број 6/0-02-363/2015-6 од 28.05.2015. године.

Примена одредби о појединачном изузећу од забране

Имајући у виду тржишне уделе подносилаца Захтева, као и одредбе самог Уговора, Комисија је оценила да наведени Уговор не представља споразум мањег значаја у смислу члана 14. Закона, као и да се, иако има обележја Уговора о ексклузивној дистрибуцији који је обухваћен Уредбом о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од Забране („Службени гласник РС“, бр. 11/2010) као категорија споразума, не може применити наведена Уредба, због неиспуњавања услова тржишног удела из члана 4. наведене Уредбе.

Узимајући у обзир да предмети Уговор садржи рестриктивне одредбе, Комисија је даљеценила могућност да се предметни Уговор појединачно изузме од забране, те у том смислу извршила оцену испуњености услова из члана 11. Закона.

Анализа одредби у предметном уговору

Предметни Уговор са свим припадајућим прилозима не садржи „тешка“ ограничења конкуренције, односно није изведен закључак да је циљ овог вертикалног споразума одређивање цена, односно подела тржишта. Одредбе које га чине рестриктивним су одредбе којима је дефинисано следеће:

- a. **Ексклузивна дистрибуција – [...];**
- b. **Забрана конкурисања – [...];**
- c. **Ексклузивна куповина - [...];**
- d. **Ограничење активне продаје - [...];**

Све наведене одредбе су оцењене као карактеристичне за Уговоре о ексклузивној дистрибуцији и неопходне за остварење циља Уговора, очувања и унапређења квалитета производа који су предмет дистрибуције, као и саме дистрибуције, те да не намећу ограничења која нису неопходна за постизање ефикасности.

Испуњеност услова из члана 11. Закона

Комисија је оцењивала да ли предметни споразум доприноси унапређењу производње и промета, подстицању техничког или економског напретка, при чему потрошачима обезбеђује правичан део користи, а под условом да учесницима на тржишту не намеће ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да не искључују конкуренцију на релевантном тржишту или његовом битном делу.

У Захтеву је наведен низ економских кристи које подносиоци Захтева очекују као последицу примене Уговора, као што су већа, квалитетнија и разноврснија понуда пива и сајдера на територији Републике Србије у корист потрошача, територијална експанзија производа који су предмет Уговора захваљујући напредној дистрибутивној мрежи друштва Drink Co, бољи и јаснији систем планирања, као и побољшање управљања залихама. Изнет је став да боље управљање залихама доводи до веће ефикасности ланца снабдевања у облику смањења трошкова пословања, што ствара већи простор за инвестиције у иновације и квалитет предметних производа. Посебно се истиче да напредна дистрибутивна мрежа друштва Drink Co омогућава друштву Beer Co да се са својом робном марком *Strongbow* пробије на тржишта сајдера на којем доминира конкурент *Carlsberg* са робном марком [...], са тржишним уделом од 70-80%. Као ефекат пробоја нових марки пива и сајдера на национално тржиште, односно као ефекат конкурентског притиска, очекује се снижавање цена ових производа. Такође подносиоци Захтева очекују и повећање квалитета кроз дефинисање услова дистрибуције производа и обуку особља друштва Drink Co. Очекује се да примена Уговора води промоцији технолошког напретка кроз примену најновијих трендова и иновација у вези са дистрибуцијом предметних производа, усмеравање напора на побољшање квалитета производа који су предмет дистрибуције, модернизовање производних погона и унапређење технолошких процеса, као и повећање асортимана производа и прилагођавање укуса потрошача.

Коначна оцена

Након свеобухватне анализе предметног Захтева и уговорне документације, као и прикупљених података, Комисија је оценила да предметни Уговор не намеће учесницима на тржишту ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да се самим закључењем и спровођењем предметног споразума не искључује конкуренција на релевантном тржишту или његовом битном делу.

Комисија је, такође, оценила да су подносиоци Захтева у довољној мери аргументовали и доказали испуњеност Законом прописаних услова за појединачно изузеће предметног рестриктивног споразума од забране, а сагласно овој оцени одлучено је као у ставу I диспозитива овог Решења.

Напомиње се да су подносиоци Захтева, у случају да се на основу члана 4.1 Уговора измени списак производа који су предмет дистрибуције, а измена се односи на производе који не спадају у категорију пива или сајдера, у обавези да обавесте Комисију о насталој промени.

На основу одредбе члана 60. став 2. а у вези са чланом 12. став 3. Закона, одлучено је као у ставу II диспозитива овог Решења, при чему је Комисија имала у виду све чињеничне наводе подносиоца Захтева, своје оцене донете на основу свеобухватне анализе предметне уговорне документације, тржишну снагу учесника у споразуму на тржиштима на којима тренутно послују, величину и развијеност дистрибутивне мреже којом располаже један од учесника у

споразуму и очекиване ефекте на тржишту на коме ће доћи до реализације предметног Уговора.

Сагласно члану 60. став 6. Закона и члану 2. став 1. тачка 2. Тарифника о висини накнада за послове из надлежности Комисије за заштиту конкуренције ("Службени гласник РС", бр. 49/2011) одлучено је као у ставу III диспозитива овог Решења. Констатује се да је достављен доказ о извршеној уплати износа накнаде у складу са Тарифником (уплата износа од 147.965,76 динара извршена дана 09.03.2016. године) чиме је извршен налог из става III диспозитива.